

Vranken, J., K. De Boyser & D. Dierckx (eds.). **Armoede en Sociale Uitsluiting, Jaarboek 2006**. Leuven: Acco, 2006, 491 p., € 34 ISBN 90 334 6312 1

In 2006 was het jaarboek *Armoede en sociale uitsluiting* toe aan zijn vijftiende editie. Een jubileumeditie, waarin huidige (beleids)ontwikkelingen in België gepresenteerd worden, maar ook kort terug wordt gekeken op vijftien jaar armoede en armoedebeleid. Gezien het groeiende belang van Europa en het 30-jarig bestaan van het eerste Europese armoedeprogramma, neemt het Europese perspectief eveneens een prominente plaats in.

In de inleiding hernemen de auteurs voor een nieuw lezerspubliek hun definitie van armoede: 'Een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere gebieden van het individuele en collectieve bestaan. Het scheidt de armen van de algemeen aanvaarde leefpatronen van de samenleving. Deze kloof kunnen ze niet op eigen kracht overbruggen.' Ze onderscheiden daarbij vier dimensies van armoede (tijd, hoogte, breedte en diepte) en nog eens zes mogelijke verklaringmodellen.

Dit jaarboek bevat vier grote delen. In het eerste deel belichten de auteurs de feiten en het beleid over armoede in het België van 2006. De zes hoofdstukken verschaffen de lezer informatie over relevante beleidsontwikkelingen, op het niveau van Vlaanderen, maar ook lokaal, federaal en

Europees, en recent cijfermateriaal over inkomensarmoede, arbeidsmarkt, onderwijs, gezondheid en woningmarkt.

Deel twee van dit jaarboek kijkt terug op vijftien jaar armoedebestrijding en schetst daarbij de evolutie in feiten op enkele deelterreinen. Dit deel begint met een algemene beschrijving van het begrip armoede door de tijd heen en hoe de inhoud en vorm van het beleid meeveranderde. Daarna komen diepgaandere analyses van de thema's uit deel I aan bod. Hoofdstuk twee behandelt de positie van kansengroepen op de arbeidsmarkt en het derde hoofdstuk is gewijd aan de ongelijkheid in de gezondheidszorg en de beleidsmaatregelen op dit terrein. Hoe de nadruk in het onderzoek en beleid naar onderwijsongelijkheid verschuift in de tijd wordt beschreven in hoofdstuk vier. In het vijfde hoofdstuk over huisvesting vraagt de auteur zich af hoe het mogelijk is dat de doelstellingen en uitdagingen nog dezelfde zijn als vijftien jaar geleden. Het tweede deel van dit jaarboek wordt afgesloten met een focus op Brussel en haar armoedeordonnanties.

Het derde deel is misschien wel het meest innovatieve deel van dit jaarboek en behandelt diverse thema's vanuit een internationale dimensie. Als eerste presenteren de auteurs de kwetsbare socio-economische positie van allochtonen in België. Hoewel dit in de buurlanden al gemeengoed is, is dit een eerste analyse van dergelijke omvang in België, die tevens frappante resultaten oplevert. Kinderarmoede in de Europese

Unie komt als tweede thema aan bod met een presentatie van enkele succesvolle beleidsmaatregelen en een bespreking van relevante indicatoren voor het meten van kinderwelzijn. Vervolgens wordt een hoofdstuk gewijd aan de armoedeprogramma's van de Europese Unie en de impact van deze programma's op de Europese strijd tegen armoede. In hoofdstuk vier wordt de Armoede Impact Evaluatie geïntroduceerd, een lersinstrument dat een proces op gang brengt waarbij publieke instanties beleidsmaatregelen kunnen evalueren. Als afsluiting van het derde deel is er comparatieve analyse van België in de EU-15, waarbij armoederisico's niet alleen nationaal maar ook regionaal geanalyseerd worden.

Het vierde en laatste deel van dit jaarboek is terecht getiteld 'Armoede uitgeteld'. Het bevat immers alle mogelijke statistieken over eerder aangehaalde thema's.

De auteurs van de onderzoeksgroep OASes sluiten dit jaarboek af met vijftien besluiten uit vijftien jaarboeken voor de volgende vijftien jaar. De drie reeksen van vijf besluiten gaan respectievelijk over de problematiek, het beleid en onderzoek en vatten kort en bondig samen wat er op deze drie terreinen in de loop van de afgelopen vijftien jaar veranderd is en blikken voorzichtig vooruit naar de toekomst.

Dit jaarboek bevat uitstekende en bijzonder uitgebreide gegevens en analyses over de problematiek van armoede en het gevoerde beleid.

Een vijftienjarig bestaan is inderdaad het uitgelezen moment om stil te staan en vooruit te kijken. Zo geeft ook de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Inge Vervotte aan in haar woord vooraf. Ze vraagt zich terecht af of het huidige armoededecreet tegemoetkomt aan de problemen die er zijn. Welke rol kunnen verenigingen waar armen het woord nemen, armen zelf, ervaringsdeskundigen en samenwerking tussen verschillende instanties spelen? Aan deze thema's wordt in dit jaarboek jammer genoeg nog maar weinig aandacht besteed. Het op zich relevante (cijfer)materiaal dat verzameld werd op de 'traditionele' domeinen van inkomen, werk, onderwijs, huisvesting en gezondheid zou resulteren in een nog integraler beeld van armoede en sociale uitsluiting indien dit aangevuld zou worden met enerzijds informatie over enerzijds participatie op terreinen als sport, cultuur en formele en informele netwerken en anderzijds kwalitatieve (onderzoeks)resultaten over de belevingswereld van mensen in armoede, wat armoede voor hen betekent, welke problemen zij dagelijks ervaren en welke strategieën zij ontwikkelen. Na 450 pagina's over armoede en armoedebeleid verschijnen er vijf pagina's met adressen voor meer informatie. Een lange lijst met verenigingen waar armen het woord nemen, samenwerkingsverbanden en andere verwante organisaties die waarschijnlijk een nog langere lijst van activiteiten kunnen voorleggen. Ook het verhaal over wat er in de praktijk gebeurt aan armoede-

debestrijding lijkt me belangrijk en relevant materiaal voor de lezer die op de hoogte wil blijven van wat er leeft en beweegt in België betreffende armoede.

Elke Plovie